

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ неперервної освіти і туризму

Іван ГРИЦЕНКО

09 " червня 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри міжнародних
відносин і суспільних наук

Протокол № 11 від 10 квітня 2023 р.

завідувач кафедри

Олександр ШЕВЧУК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Туризм»

Ірина КУДІНОВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури

спеціальність 242 – «Туризм»

освітня програма Туризм

ННІ неперервної освіти і туризму

Розробник: кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук Лановіук Л.П.

Київ – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Історія української культури

Спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	242 – «Туризм»	
Освітня програма	Туризм	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) <small>(якщо є в робочому навчальному плані)</small>	_____	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні заняття	-	
Семінарські заняття	30 год.	
Самостійна робота	60 год.	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є забезпечення розуміння явищ традиційно-культурної спадщини українського народу та їх висвітлення в світовому контексті, а також систематизація послідовності культурного розвитку, ознайомлення з художніми особливостями кожної епохи, її мистецькими пам'ятками, видатними постатями.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати: основні теоретичні аспекти культури; основні етапи української культури у їхній хронологічній послідовності та характерні особливості кожного зокрема; стилі, властиві культурним епохам, їхні риси; історичний контекст культурних епох та явищ; провідних діячів української культури та мистецтва, їхні найважливіші твори та здобутки; концепції формування і розвитку українського етносу та найбільш характерні риси взаємозв'язків і взаємовпливів етнічних груп в рамках української держави; особливості історико-етнографічного районування України; закономірності розвитку основних галузей господарства та матеріальної і духовної культури українців; історію формування та діяльності культурологічних організацій українського народу; визначальні тенденції розвитку освіти, науки, техніки як фундаментальних основ рівня життя українського етносу;

вміти: визначати періоди, закономірності формування української культури, а також особливості сучасного культурного розвитку українського суспільства та його перспективу; вільно орієнтуватися в особливостях різних етапів національної культури; впроваджувати традиційно-культурні норми поведінки українського народу у сучасну практику; враховувати естетичні та етичні цінності культурної спадщини українського народу при здійсненні професійної діяльності.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи екологічних та туризмознавчих наук, з урахуванням принципів збалансованого природокористування, в тому числі на природоохоронних територіях та у сільській місцевості

- загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя

ЗК5. Прагнення до збереження навколишнього середовища

- фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій
Програмні результати навчання (ПРН):

ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Стародавня та середньовічна історія української культури												
Тема 1. Вступ. Теоретичні аспекти культури	3	3										
Тема 2. Культура і суспільство	3		3			4						
Тема 3. Стародавня культура східних слов'ян дохристиянської доби	4	3										
Тема 4. Давнє населення України та його вплив на формування української культури	4		3			4						
Тема 5. Культурний розвиток Русі-України в княжу добу	4	3				6						
Тема 6. Особливості світорозуміння людини часів Київської Русі	4		3			4						
Тема 7. Культура України в XIV – I пол. XVII ст.	4	3				4						
Тема 8. Художньо-історичний мистецький світ XIV – I пол. XVII ст.	4		3			4						
Тема 9. Козацтво як явище історії та культури	4	3				4						

Тема 10. Запорозька Січ як культурно-історичний феномен	3		3									
Разом за змістовим модулем 1	45	15	15			30						
Змістовий модуль 2. Історія української культури в нову та новітню добу												
Тема 11 Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво		4				4						
Тема 12. Культура України в другій половині XVII-XVIII ст.			4									
Тема 13. Духовні пошуки XIX ст. Українська культура в загальноєвропейській перспективі		4				6						
Тема 14. Розвиток науки та освіти в Україні в XIX ст.			3			4						
Тема 15. Українська культура в перспективі світових процесів, зрушень, нових явищ і тенденцій на рубежі XIX-XX ст.		4				4						
Тема 16. Розвиток національної культурної традиції та формування нової естетичної свідомості у художній творчості на рубежі XIX-XX ст.			4			4						
Тема 17. Українська культура у XX – на поч. XXI ст.		3				4						
Тема 18. Українська культура другої половини XX – поч. XXI ст.			4			4						
Разом за змістовим модулем 2	45	15	15			30						
Усього годин	120	30	30			60						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Культура і суспільство	3
2	Давнє населення України та його вплив на формування української культури	3
3	Особливості світорозуміння людини часів Київської Русі	3
4	Художньо-історичний мистецький світ XIV – I пол. XVII ст.	3
5	Запорозька Січ як культурно-історичний феномен	3
6	Культура України в другій половині XVII-XVIII ст.	4
7	Розвиток науки та освіти в Україні в XIX ст.	3
8	Розвиток національної культурної традиції та формування нової естетичної свідомості у художній творчості на рубежі XIX-XX ст.	4
9	Українська культура другої половини XX – поч. XXI ст.	4
Усього		30

5. Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Культура і суспільство	4
2	Давнє населення України та його вплив на формування української культури	4
3	Культурний розвиток Русі-України в княжу добу	6
4	Особливості світорозуміння людини часів Київської Русі	4
5	Культура України в XIV – I пол. XVII ст.	4
6	Художньо-історичний мистецький світ XIV – I пол. XVII ст.	4
7	Козацтво як явище історії та культури	4
8	Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво	4
9	Духовні пошуки XIX ст. Українська культура в загальноєвропейській перспективі	6
10	Розвиток науки та освіти в Україні в XIX ст.	4
11	Українська культура в перспективі світових процесів, зрушень, нових явищ і тенденцій на рубежі XIX-XX ст.	4
12	Розвиток національної культурної традиції та формування нової естетичної свідомості у художній творчості на рубежі XIX-XX ст.	4
13	Українська культура у XX – на поч. XXI ст.	4
14	Українська культура другої половини XX – поч. XXI ст.	4
Разом		60

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Приклад тестових завдань для підсумкового контролю

1. Дайте правильне визначення терміну „культура”:

Культура – це ...

- творча діяльність людей та взаємовідносини, що склалися в процесі розподілу культурних надбань;
- сукупність матеріальних і духовних цінностей, вироблених людством в процесі історії;

- в) відображення творчих сил і здібностей людей, виражених у темах і формах організації їх життя та діяльності;
- г) творча діяльність людей, сукупність створених ними матеріальних і духовних цінностей, взаємовідносини, що склалися в процесі розподілу культурних надбань.

2. Особливостями первісної культури є:

- а) гетерогенність, тотемізм, табу;
- б) гомеостатичність, гетерогенність, гомогенність;
- в) гомогенність, синкретичний характер, табу.

3. Звіриний стиль був поширений у мистецтві:

- а) слов'ян; б) скіфів; в) гунів; г) готів; д) аварів.

4. Києво-Могилянська колегія була відкрита в:

- а) 1460р.; б) 1574р.; в) 1619 р.; г) 1632 р.;

5. Позначте означення, що розкриває значення терміна «козацьке бароко»:

- а) мистецький стиль, який панував у Європі від початку XVII – до кінця XVIII ст.
- б) визначальний напрям розвитку образотворчого мистецтва й літератури в Європі від початку XVII – до кінця XVIII ст.
- в) основний напрям розвитку архітектури в Україні від початку XVII – до кінця XVIII ст.
- г) визначальний європейський напрям розвитку мистецтва, що панував в Україні від початку XVII – до кінця XVIII ст. і поєднував риси творчих досягнень козацької доби
- д) визначальний напрям розвитку літератури, що панував в Україні від початку XVII – до кінця XVIII ст. й демонстрував особливості творчих досягнень козацької доби

6. Позначте логічний ланцюжок, що об'єднує діячів української музичної культури:

- 1. Г. Сковорода, І. Полетика, В. Капніст;
- 2. І. Григорович-Барський, Д. Левицький, С. Ковнір;
- 3. М. Березовський, Д. Бортнянський, А. Ведель;
- 4. Д. Самойлович, В. Боровиковський, І. Равич;
- 5. Г. Полетика, С. Ковнір, Д. Самойлович.

7. Славнозвісний театр «Березіль» у 1922 р. було засновано:

- 1. Г. Юрою;
- 2. Л. Курбасем;
- 3. М. Хвильовим;
- 4. А. Кримським.

8. Утвердження мистецтва з необмеженою свободою, втеча від дійсності, погляд на світ крізь призму фантазій і вигадок – така основна суть мистецького напрямку _____.

9. Художній метод, що передбачає правдиве відображення реальної дійсності, правдивість відтворення не лише деталей, а й типових характерів у типових обставинах називається _____.

10. Позначте прізвища діячів українського образотворчого мистецтва др. пол. XIX ст.:

- а) М. Гамалія;
- б) М. Бекетов;
- в) А. Куїнджі;
- г) М. Мурашко

11. Позначте факти, що стосуються життєпису М. Лисенка:

- а) студент природничого факультету Харківського університету;
- б) випускник Болонської музичної школи;
- в) ініціатор відкриття першої в Україні національної музично-драматичної школи;
- г) автор музики до вірша П.Чубинського «Ще не вмерла Україна».

12. Позначте назви українських міст, де впродовж 1920-х років діяли або створювалися кінофабрики чи студії:

- а) Харків;
- б) Київ;
- в) Одеса;
- г) Миколаїв.

13. Установіть відповідності між назвами форм первісних релігійних вірувань та їх визначеннями:

а) анімізм;	1 віра в існування надприродних сил і богів;
б) тотемізм;	2 поклоніння предметам неживої природи, котрі начебто наділені надприродною силою;
в) фетишизм;	3 віра в існування душі і духів;
г) магія	4 обряди, система дій, покликані надприродним шляхом вплинути на зовнішнє середовище;
	5 поклоніння певному виду тварин чи рослин, які вважаються охоронцями роду.

14. Приведіть у відповідність літературні напрями, жанри на Русі та їх сутність.

1. Перекладна література	a. Записи подій, ведені ченцями;
2. Оригінальна література	b. Матеріали про мандри українців;
3. Паломницька література	c. Власна література, що сформувалась і розвивалась на місцевому національному ґрунті;
4. Апокрифи	d. Жанр перекладної літератури подій світової історії;
5. Житійна література	e. Література пов'язана з вивченням природи;
6. Патерик	f. Розповіді про духовних, світських осіб, канонізованих християнською церквою;
7. Природничо-наукова література	g. Неканонізовані перекази на біблійні теми;
8. Історична література	h. Оповідання про подвиги пустельників певної території, общини;
9. Літописання	i. Твори, оригінали яких надійшли у Русь з країн Заходу чи Сходу.

15. Встановіть відповідність між терміном та його визначенням:

а) відродження	1. релігійна книга, де стисло викладено догмати християнської віри в запитаннях і відповідях
б) бароко	2. архітектурний стиль XII-XVI ст., для якого характерні легкість та просторовість, використання стрілчатих арок, галерей, шпилів, вітражів
в) гравюра	3. мистецький стиль кн. ХVI-ХУІІІ ст., світобачення якого базується на трагічній суперечності людини і світу
г) готика	4. мистецтво засноване на гуманізмі, поверненні до ідеалів античності
д) катехізис	5. вид графіки, в якому зображення є друкованим відтиском малюнка, нанесеного на дошку з дерева, каменю, метала

16. Встановіть відповідності між назвами козацьких літописів та характеристиками їх змісту:

1 «Літопис Самовидця»	А твір складався із двох частин: опису подій з 1648 по 1660 рр. та з 1660 по 1700 рр.; рукопис супроводжувався десятками портретів гетьманів, добірками рукописів та поетичних текстів, оповідань тощо;
2 «Літопис Григорія Грабянки»	Б твір оповідає про події історії України від найдавніших часів до 1709 р.; рукопис основну увагу приділяє перебігові національно-визвольної війни; написаний на основі великої кількості документів та історичних праць;
3 «Літопис Самійла Величка»	В твір описує події з 1648 по 1702 рр.; автори переписів довели виклад подій до 1734 р.; авторство приписують Роману Ракушці-Романовському; Г твір вважається першим українським підручником з історії; витримав близько 30 видань; охоплює події від найдавніших часів до початку останньої чверті XVII ст.; обґрунтовує проросійські позиції.

17. Розташуйте події, що стосуються історії Києво-Могилянської академії, у хронологічній послідовності:

1. надання Києво-Могилянській колегії статусу академії;
2. заснування київської братської школи;
3. заснування Київської колегії;
4. заснування Київської Лаврської школи

18. Розташуйте основні мистецькі терміни, що були характерними віхами у розвитку української культури кінця XVIII – початку XX ст., у хронологічній послідовності:

1. модернізм;
2. класицизм;
3. реалізм;
4. романтизм.

19. Розташуйте літературні твори, звідки взяті уривки, у хронологічній послідовності:

- а) «У той же час прислав папа послів достойних, що принесли Данилові вінець, і скипетр, і корону, які означають королівський сан»;
- б) «Ігор сей, славен князь..., ратного духу виповнився та й повів полки свої хоробрі на землю Половецьку за землю Руську»;
- в) «а коли добре щось умієте – того не забувайте, а чого не вмієте – то того учітесь, так само, як отець мій. Удома сидячи, він зумів знати п'ять мов»;

20. Позначте основні риси української культури середини XIV-XVI ст.:

- а) відходження від візантійських зразків та канонів;
- б) домінування впливів католицької церкви;
- в) привнесення ідей гуманізму;
- г) впровадження нових форм самовираження та нових мистецьких стилів;
- д) відходження від традицій Київської Русі та Галицько-Волинської держави;
- е) посилення уваги до людини та її духовного світу.

Розгорнуті контрольні запитання

1. Предмет, мета, завдання курсу «Історія української культури»

2. Сутність поняття культури, її види. Періодизація розвитку української культури
3. Мистецтво та його види
4. Архітектура та скульптура як вид мистецтва. Архітектурний стиль
5. Живопис, графіка, гравюра як мистецтво
6. Музичне мистецтво
7. Література як мистецтво слова
8. Театр як синтез мистецтв
9. Особливості первісної культури. Найдавніші поселення на території України та їхні культурні надбання
10. Кіммерійсько-скіфо-сарматська доба на території України
11. Антична культурна спадщина на території України
12. Книжна справа на Русі. Розвиток літератури: перекладна та оригінальна
13. Архітектура княжої доби
14. Зародження і розвиток освіти, наукових знань та правового кодексу на Русі
15. Розвиток образотворчого мистецтва Русі: іконопису, фрески, мозаїки, книжкової мініатюри
16. Утвердження Ренесансу в українському мистецтві
17. Архітектура, скульптура та живопис у XIV-перш. пол. XVII ст.
18. Витоки українського національного театру, шкільна драма, інтермедії
19. Козацька символіка
20. Побутова культура та військове мистецтво козаків
21. Козацькі літописи
22. Українські народні думи, балади та пісні про визвольну боротьбу.
23. Феномен українського (козацького) бароко
24. Розвиток музичного мистецтва у епоху бароко
25. Зародження та розвиток друкарської справи
26. Архітектура та скульптура епохи бароко
27. Живопис епохи бароко.
28. Розвиток освіти та науки у XIV-XVIII ст.
29. Шляхи та тенденції розвитку української культури на зламі XIX–XX ст.
30. Розвиток освіти у XIX ст.
31. Мистецькі напрями у XIX ст.
32. Розвиток архітектури та скульптури у XIX ст.
33. Український живопис XIX ст.
34. Розвиток музичного мистецтва у XIX ст.
35. Формування українського національного театру XIX ст.
36. Розвиток наукових знань у XIX-поч. XX ст.
37. Модерн як напрям у мистецтві
38. Модерний український живопис
39. Модерна українська музика
40. Модерний український театр
41. «Національне відродження» 20-х років XX ст. Політика українізації
42. «Розстріляне відродження» 30-х років XX ст.
43. Зародження українського кіномистецтва. «Українське поетичне кіно»
44. Особливості розвитку культури у період війни
45. Особливості розвитку культури в радянській Україні
46. Дисидентський рух в Україні. Шістдесятники та їх внесок у розвиток культури
47. Негативні тенденції в культурі, освіті, науці періоду «застою»
48. Сучасний стан культури в Україні

7. Методи навчання

У навчальному процесі використовувалися різноманітні форми та методи роботи: читання лекцій, проведення семінарських занять, письмовий контроль у формі тестування та розгорнутих відповідей, організація самостійної роботи студентів під керівництвом викладача, керівництво та контроль за виконанням творчих індивідуальних завдань, заохочення студентів до дискусій із проблемних питань, що виносяться на розгляд в плані практичних занять.

8. Форми контролю

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного (проміжного), підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться викладачами у ході аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є підсумковий контроль за змістовими модулями.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).
- Реферат, есе (письмові роботи, оформлені відповідно до вимог).

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки з дисципліни при рубіжному модульному контролі.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю – іспиту.

Модульний контроль (МК) проводиться відповідно до графіка навчального процесу. Оцінка модульного контролю виставляється з урахуванням результатів проведеного контрольного заходу даного МК. Контрольні заходи модульного контролю проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи модульного контролю проводяться у комбінованій формі: у вигляді тестування та письмових контрольних робіт. В окремих випадках можна застосовувати й інші форми модульного контролю: письмові завдання,

усні колоквиуми та ін. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачам і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити індивідуальні завдання, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

У разі відсутності студента на контрольному заході модульного йому надається право на повторне складання в індивідуальному порядку.

Підсумковий (семестровий) контроль. Позитивна оцінка поточної успішності (сумарного результату поточної і модульної оцінки за семестр) за умови відсутності пропущених або невідпрацьованих семінарських занять є підставою допуску до підсумкової форми контролю.

З дисципліни передбачена така форма звітності, як іспит, що проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з «Положенням про екзамен та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України».

У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки. Рейтингове оцінювання знань студентів не скасовує традиційну систему оцінювання, а існує поряд із нею. Воно робить систему оцінювання більш гнучкою, об'єктивною і сприяє систематичній та активній самостійній роботі студентів протягом усього періоду навчання, забезпечує здорову конкуренцію між студентами у навчанні, сприяє виявленню і розвитку творчих здібностей студентів.

Форма проведення семестрового контролю є комбінованою (частково усна - при проведенні співбесіди, частково письмова - при відповідях на теоретичні питання та тестуванні тощо), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Іспит є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю. Оцінка за екзамен «автоматично» не виставляється.

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який систематично працював протягом семестру, показав під час іспиту різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вмів вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну та знайомий з додатковою літературою, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, виявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав стійкий характер знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення і поповнення у ході подальшого навчання.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконання завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки у відповідях на іспиті і при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для їх подолання під керівництвом викладача.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України» (наказ про введення в дію від 01.05.2023 р. № 404)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R_{дис}** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R_{нр}** (до 70 балів): **R_{дис} = R_{нр} + R_{ат}**

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Історія української державності» включає:

- конспект лекцій на паперовому та електронному носіях;
- навчально-методичний посібник для організації самостійної роботи;
- електронний курс дисципліни на платформі Elearn;
- матеріали для демонстрування за допомогою технічних засобів навчання (відеофільми та відеофрагменти).

11. Рекомендована література

Основна

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник. – Львів: Світ, 2004. – 344 с.
2. Анучина Л.В., Гребенюк Н.Є., Лисенко О.А. Українська та зарубіжна культура. – Х.: Одиссей, 2006. – 375 с.
3. Білоцерківський В.Я., Шейко В.М. Історія української культури. – К.: Знання, 2009. – 413 с.
4. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України. – Київ: МАУП, 2002. – 256 с.
5. Висоцький О.Ю. Історія української культури. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2009. – 130 с.
6. Виткалов В.Г., Митровка М.М. Українська культура. – Рівне: Волинські обереги, 2001. – 168 с.
7. Греченко В.А., Чорний І.В., Кушнерук В.А., Рижко В.А. Історія світової та української культури. – К.: Літера, 2000. – 464 с.
8. Історія культури України: Навч. посіб. / В.А. Бокань та ін. – 2-ге вид., доп. – К.: МАУП. – 2001. – 256 с.
9. Історія культури: короткий довідник / Є.П. Поліщук. – К.: Український Цент духвної культури, 2000. – 196 с.
10. Історія світової та української культури: Підручник для вищ. закл. світи / В.А. Греченко та ін. – К.: Літера ЛТД, 2005. – 464 с.
11. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. – 4-те видання. – К.: Либідь, 2002. – 656 с.
12. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд. Б.І. Білик та ін. – К.: Вища шк., 2000. – 607 с.
13. Історія української культури: у 5 томах. – К.: Наукова думка, 2001–Т.1.–1134 с., Т.2– 847 с., Т.3, 2003–1245 с.
14. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.І. Тюрменко, С.Б. Буравченкова, П.А. Рудик та ін. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 368с.
15. Культурологія: українська та зарубіжна культура : Навчальний посібник / За ред. М.М. Заковича . – К.: Знання, 2007. – 567 с.
16. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч.посібник. – Вид. 2-ге, перероб. і доп./ За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Львів: Світ, 2005. – 568 с.
17. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура. – К., 1997. – 270 с.
18. Малюнок Є. Нариси з історії нашої культури. – К.: Либідь, 1992. – 264 с.
19. Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / М.М. Закович, І.А. Зязюн, О.М. Семашко та ін.; За ред. М.М. Заковича. – К.: Знання, 2007. – 622 с.
20. Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / О.Л. Шевнюк. – К.: Знання-Прес, 2002. – 277 с.

21. Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб./ Дещинський Л.Є., Денисов Я.Я., Скалецький М.П. та ін. – Львів: Бескид Біт, 2005. – 304 с.

Допоміжна

1. Дворнік Ф. Слов'яни в європейській історії та цивілізації. – К., 2000. - 361 с.
2. Дзюба О.М., Павленко Г.І. Літопис найважливіших подій культурного життя в Україні (X – середина XVII ст.) : посібник-довідник. – К., 1998. - 403 с.
3. Дяченко Ю.П. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. – К., 1992. – 521 с.
4. Єфремов С.О. Історія українського письменства. – К., 1995. - 372 с.
5. Жолтовський П. Художнє життя на Україні в XVI–XVIII ст. — К., 1988. - 296 с.
6. Завадська В., Музиченко Я., Таланчук О., Шалак О. 100 найвідоміших образів української міфології. – К., 2002. – 448 с.
7. Зарубіжні українці. Етнографічний довідник. – К.: Україна. – 1991.– 256 с.
8. Ісаєвич Я. Україна давня і нова: народ, релігія, культура. – Львів: Свобода, 1996. – 336 с.
9. Ісаєвич Я.Д., Братства та їх роль у розвитку української культури XVI – XVIII ст. – К.: Наук. думка, 1996. – 251 с.
10. Нічик В.М., Литвинов В.Д., Стратій Я.М. Гуманістичні і реформаційні ідеї на Україні (XVI – поч. XVII ст.). – К.: Наук. думка, 1990. – 382 с.
11. Овсійчук В.А. Майстри українського бароко. Жовківський художній осередок. – К.: Наукова думка, 1991. – 338 с.
12. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні (X – поч. XX ст.): Нариси. – К.: Рад. шк., 1991. – 334 с.
13. Сапіга В.К. Українські народні свята та звичаї. – К.: Знання України, 1993. – 112 с.
14. Українське бароко та європейський контекст: Архітектура, образотворче мистецтво, театр і музика. – К.: Наукова думка, 1991. – 256 с.

12. Інформаційні ресурси

- 1 Літопис [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.litopys.org.ua
2. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Рильського НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.etnolog.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=2100&Itemid=472
3. Навчальні матеріали он-лайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pidruchniki.com/kulturologiya/>
4. Інститут археології НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iananu.kiev.ua